



SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

10.03.2022.

Nr. 48

(prot. Nr.10, 3.p)

Par strīda starp elektroenerģijas lietotājiem (fiziskas personas) un akciju sabiedrību “Sadales tīkls” izskatīšanu

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2021.gada 22.novembrī saņēma /vārds, uzvārds/ un /vārds, uzvārds/ (turpmāk – Iesniedzēji) 2021.gada 15.novembra iesniegumu, kurā lūgts ierosināt strīdu starp Iesniedzējiem un akciju sabiedrību “Sadales tīkls”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003857687, juridiskā adrese: Šmerļa iela 1, Rīga, LV-1006 (turpmāk – AS “Sadales tīkls” vai sistēmas operators), par tās rīcību, demontējot 0,4 kV elektrolīniju (turpmāk – Elektrolīnija), kas iepriekš izmantota elektroenerģijas piegādē objektam /nosaukums, adrese/ (turpmāk – Objekts).

Regulators 2021.gada 30.jūlijā saņēma Valmieras novada pašvaldības vēstuli Nr.5.1.3/21/336, kurā izteikts viedoklis par iespējamiem būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, kas pieļauti saistībā ar Elektrolīnijas demontēšanu pašvaldībai piederošajā zemes gabalā, kā arī izteikts lūgums izvērtēt AS “Sadales tīkls” rīcību un uzlikt AS “Sadales tīkls” pienākumu noteiktā termiņā atjaunot demontēto Elektrolīniju par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem. Regulators 2021.gada 4.augustā pieprasīja un 13.augustā saņēma AS “Sadales tīkls” skaidrojumu par Valmieras novada pašvaldības vēstulē minētajiem apstākļiem (vēstule Nr.S-1038S/686S).

Regulators 2021.gada 5.augustā saņēma Iesniedzēju 2021.gada 3.augusta iesniegumu – sūdzību, kurā sniegta informācija par vēsturiskajiem apstākļiem, kas saistīti ar Objekta, kā arī Objektam blakus esoša nekustamā īpašuma /nosaukums/ īpašnieku izmaiņām periodā no 1995.gada līdz 2021.gada 31.martam, izteikts viedoklis par AS “Sadales tīkls” rīcības tiesiskumu, demontējot Elektrolīniju, kā arī izteikts lūgums atzīt šo AS “Sadales tīkls” rīcību par prettiesisku un uzlikt pienākumu AS “Sadales tīkls” saprātīgā, bet pēc iespējas īsākā termiņā atjaunot Elektrolīniju par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem.

Saskaņā ar Iesniegumu likumu 2021.gada 20.augustā Regulators sniedza atbildi (vēstule Nr.2-2.42/2364) uz Valmieras novada pašvaldības vēstuli un Iesniedzēju 2021.gada 3.augusta iesniegumu – sūdzību.

Regulators 2021.gada 1.septembrī saņēma Iesniedzēju 2021.gada 20.augusta iesniegumu, kurā izteikts viedoklis par Regulatora atbildi uz Iesniedzēju 2021.gada 3.augusta iesniegumu – sūdzību un atsevišķos tiesību aktos noteiktā regulējuma interpretāciju, kā arī lūgts atkārtoti izskatīt AS “Sadales tīkls” rīcību un sniegt atbildi. Uz minēto iesniegumu

2021.gada 29.septembrī Regulators sniedza atbildi (vēstule Nr.2-2.42/2680) saskaņā ar Iesniegumu likumu.

Nemot vērā visos iepriekš minētajos Iesniedzēju iesniegumos ietverto informāciju kopumā (turpmāk visi iesniegumi kopā – Iesniegums), ar Regulatora 2021.gada 20.decembra lēmumu Nr.173 “Par strīda starp elektroenerģijas lietotājiem (fiziskas personas) un akciju sabiedrību “Sadales tīkls” izskatīšanas ierosināšanu” ierosināts strīds starp Iesniedzējiem un AS “Sadales tīkls” par to, vai AS “Sadales tīkls” rīcība, kas saistīta ar Elektrolīnijas demontēšanu, atbilst elektroenerģijas nozares speciālajos normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam un licences elektroenerģijas sadalei nosacījumiem un vai AS “Sadales tīkls” ir pienākums par sistēmas operatora līdzekļiem atjaunot Elektrolīniju.

Regulators konstatē:

1. Saskaņā ar Iesniegumu un tam pievienotajiem dokumentiem:
 - 1.1. iepriekšējais Objekta ēku īpašnieks, kurš bija pēdējais elektroenerģijas lietotājs Objektā, miris 2015.gadā;
 - 1.2. 2018.gada augustā, konstatējot, ka Objekts nav apdzīvots, Iesniedzēji vienojušies ar Objekta ēku potenciālo mantinieku, ka pēc mantojuma dokumentu juridiskas sakārtošanas Iesniedzējiem būs iespēja nopirkt ēkas ar elektrības pieslēgumu. Uz vienošanās brīdi elektroenerģijas piegāde Objektam bijusi pārtraukta. Līdz pirkuma–pārdevuma brīdim Objekts nodots Iesniedzēju uzraudzībā, vienojoties, ka līdz Objekta ēku iegādes brīdim elektroenerģijas pieslēgums Objektam netiks atjaunots, jo Iesniedzējiem nav nepieciešams lietot elektroenerģiju Objektā;
 - 1.3. 2018.gada 5.decembrī starp Iesniedzējiem un Burtnieku novada pašvaldību noslēgts līgums par Objektam piegulošas zemes nomu, ņemot vērā zemesgabalam noteiktos apgrūtinājumus, tostarp saistībā ar Elektrolīniju;
 - 1.4. 2021.gada 28.martā, apmeklējot Objektu, Iesniedzēji konstatējuši, ka Elektrolīnija ir demontēta. Par minēto faktu Iesniedzēji 2021.gada 29.martā informējuši AS “Sadales tīkls”;
 - 1.5. 2021.gada 31.martā īpašuma tiesības uz Objekta ēkām zemesgrāmatā reģistrētas uz Iesniedzēja vārda;
 - 1.6. laikā no 2021.gada marta līdz 2021.gada maijam starp Iesniedzējiem un AS “Sadales tīkls” notikusi sarakste, kurā Iesniedzēji pieprasījuši par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem atjaunot Elektrolīniju, savukārt AS “Sadales tīkls” norādījusi, ka normatīvie akti neparedz šādu AS “Sadales tīkls” pienākumu, bet Objekta pieslēgšanu sadales sistēmai iespējams nodrošināt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
 - 1.7. Iesniedzēju ieskatā:
 - 1.7.1. kopš 2016.gada septembra, kad Objektam pārtraukta elektroenerģijas piegāde, AS “Sadales tīkls” bija pienākums sazināties ar Objekta ēku tiesisko valdītāju un Objektā deklarētajām personām, lai noskaidrotu, vai un kad ēku lietotājiem būs nepieciešama elektroenerģija, kā arī brīdināt minētās personas par plānoto Elektrolīnijas demontēšanu;
 - 1.7.2. nevienā normatīvajā aktā nav noteikts maksimāli pieļaujamais elektroenerģijas pieslēguma pārtraukuma termiņš, pēc kura iestāšanās var tikt demontēts elektrolīnijas posms, no kura dabā esošām būvēm ir ticis un var tikt nodrošināts elektroenerģijas pieslēgums;
 - 1.7.3. plānojot Elektrolīnijas demontēšanu, AS “Sadales tīkls” bija iespēja un pienākums pie mantojuma lietas uzsākušā notāra, no oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” publicētās informācijas, no zemesgrāmatā reģistrētās informācijas, kā arī vērsties pašvaldībā noskaidrot Objekta valdītāju un Objektam blakus esošā īpašuma /nosaukums/ valdītāju, lai nosūtītu paziņojumu par Elektrolīnijas demontēšanu;

- 1.7.4. plānojot un veicot Elektrolīnijas demontēšanu, AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi Būvniecības likuma 4., 14. un 16.pantu, Aizsargjoslu likuma 33. un 35.pantu, Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumu Nr.573 “Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.573) 2.7.apakšpunktu, 4., 9., 10., 17. un 67.punktu, kā arī Enerģētikas likuma 19.pantā noteikto regulējumu;
- 1.7.5. ņemot vērā, ka Elektrolīnija ir demontēta, neievērojot tiesību aktos noteikto regulējumu, AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi arī Elektroenerģijas tirgus likuma 9.pantu, Regulatora 2013.gada 26.jūnija lēmuma Nr.1/4 “Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē” (turpmāk – Tīkla kodekss) 3.1. un 4.1.apakšpunktā, 27. un 29.punktā noteikto regulējumu, kā arī AS “Sadales tīkls” izsniegtās licences elektroenerģijas sadalei 1., 4. un 6.punkta nosacījumus.
2. Iesniegumā Iesniedzēji izteikuši šādus prasījumus:
 - 2.1. izvērtēt AS “Sadales tīkls” rīcību, kas saistīta ar Elektrolīnijas demontēšanu, un atzīt to par prettiesisku;
 - 2.2. uzlikt AS “Sadales tīkls” pienākumu saprātīgā, bet pēc iespējas īsākā termiņā atjaunot Elektrolīniju par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem.
3. Valmieras novada pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība) 2021.gada 30.jūlija vēstulē Nr.5.1.3/21/336 sniegusi šādu informāciju:
 - 3.1. AS “Sadales tīkls” 2021.gada 22.janvārī un 18.maijā nosūtījusi bijušās Burtnieku novada pašvaldības būvniecības projektu vadītājam informāciju par 2021.gada 11.februārī un 4.jūnijā plānotiem darbiem elektrotīklā, kuru laikā tiks skarts pašvaldības īpašums;
 - 3.2. atbilstoši Noteikumiem Nr.573 par energoapgādes objekta pārbūvi vai demontāžu būvdarbu veicējam ir jāinformē būvvalde, bet būvvaldes izsniegtās būvatļaujas un akcepts uz paskaidrojuma raksta vai apliecinājuma kartes nav nepieciešams;
 - 3.3. Būvniecības informācijas sistēmā paziņojumus par būvdarbiem, kas saistīti ar Elektrolīnijas demontēšanu, AS “Sadales tīkls” reģistrējusi tikai pēc attiecīgo būvdarbu pabeigšanas;
 - 3.4. ievērojot minēto, Pašvaldības ieskatā, AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi Noteikumos Nr.573 noteikto kārtību. Līdz ar to Pašvaldība aicinājusi Regulatoru izvērtēt AS “Sadales tīkls” rīcību, veicot Elektrolīnijas demontāžu, un uzlikt par pienākumu AS “Sadales tīkls” atjaunot demontēto Elektrolīniju par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem.
4. Saskaņā ar AS “Sadales tīkls” sniegto informāciju (2021.gada 13.augusta vēstule Nr.S-1038S/686S un 2021.gada 20.decembra vēstule Nr. S-1775S/1268S):
 - 4.1. elektroenerģijas piegāde un lietošana Objektā nav notikusi kopš 2016.gada septembra;
 - 4.2. jebkuram interesentam kopš 2016.gada septembra bija iespēja iesniegt pieprasījumu elektroenerģijas saņemšanai Objektā un uzņemties elektroenerģijas lietotāja saistības;
 - 4.3. elektrotīkla uzturēšana nenoteiktu laiku, ja tam nav pieslēgts neviena elektroenerģijas lietotāja objekts, AS “Sadales tīkls” rada ekonomiski nepamatotus izdevumus. Līdz ar to gadījumos, ja konkrētā objektā neviens ilgstoši nav pieteicis un realizējis elektroenerģijas piegādes atjaunošanu, sadales sistēmas operatoram ir tiesības pieņemt lēmumu par savu elektroietaišu turpmāko izmantošanu;
 - 4.4. pirms katras atsevišķas elektropārvades līnijas demontāžas AS “Sadales tīkls” izvērtē vairākus faktorus, kas ietekmē lēmuma par demontāžu pieņemšanu, – vai līnijas posmā ir objekti, kuros nav elektroenerģijas patēriņa, vai elektrolīnijas posmā ir konstatēti defekti (piemēram, vadu/balstu defekti), vai objektā ir aktīvs elektroenerģijas piegādes līgums, vai objekts atrodas kopējā sadalnē vai elektropārvades līnijas posmā ar vairākiem citiem

- objektiem, cik lielai daļai no demontējamā posma būtu jāveic remonts vai jāveic trases tīrīšana, kā arī citus faktorus. Balstoties uz izvērtēšanas rezultātiem, AS “Sadales tīkls” pieņem ekonomiski pamatotu lēmumu;
- 4.5. ņemot vērā, ka elektroenerģija Objektā vairāk nekā četrus gadus netika lietota, izvērtējot tehniski ekonomisko pamatu Elektrolīnijas uzturēšanai, tostarp Elektrolīnijas vadu un balstu tehnisko stāvokli, ņemot vērā tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, konkrētajā gadījumā AS “Sadales tīkls” pieņēma lēmumu demontēt Elektrolīnijas neizmantoto posmu;
- 4.6. 2021.gada 22.janvārī AS “Sadales tīkls” nosūtīja Objekta zemes īpašniekam (Burtnieku novada pašvaldībai) paziņojumu par darbu veikšanu energoapgādes komersanta objektā, kas atrodas pašvaldībai piederošajā Objektam piegulošajā zemes īpašumā, norādot, ka plānotais darbu veikšanas datums ir 2021.gada 11.februāris;
- 4.7. 2021.gada 11.februārī AS “Sadales tīkls” veikusi Elektrolīnijas demontāžas darbus – demontēti Elektrolīnijas vadi un balsti. Meteoroloģisko apstākļu dēļ netika demontētas Objektā esošās divas uzskaites sadalnes, kā arī netika sakārtota teritorija vietā, kur bija izvietota Elektrolīnija;
- 4.8. 2021.gada 18.maijā AS “Sadales tīkls” nosūtījusi Objekta zemes īpašniekam (pašvaldībai) paziņojumu par darbu veikšanu energoapgādes komersanta objektā, kas atrodas pašvaldībai piederošajā Objektam piegulošajā zemes īpašumā, norādot, ka plānotais darbu veikšanas datums ir 2021.gada 4.jūnijs;
- 4.9. 2021.gada 4.jūnijā AS “Sadales tīkls” pabeigusi ar Elektrolīnijas demontēšanu saistītos darbus – demontējusi Objektā esošās divas uzskaites sadalnes un sakārtojusi teritoriju pēc būvdarbu pabeigšanas;
- 4.10. AS “Sadales tīkls” atzīst, ka tehnisku iemeslu dēļ Noteikumos Nr.573 paredzētais paziņojums par 2021.gada 11.februārī un 4.jūnijā paredzēto būvdarbu veikšanu Būvniecības informācijas sistēmā tika iesniegts novēloti, proti, jau pēc darbu pabeigšanas;
- 4.11. vienlaikus AS “Sadales tīkls” norāda, ka atbilstoši Noteikumiem Nr.573, lai veiktu energoapgādes objektu inženiertīklu ierīkošanu, atjaunošanu vai pārbūvi to aizsargjoslā vai sarkano līniju robežās, energoapgādes komersantam Noteikumos Nr.573 paredzētās būvvaldes izsniegtās būvatļaujas un akcepts uz paskaidrojuma raksta vai apliecinājuma kartes nav nepieciešams, bet par veicamajiem elektroietaišu būvdarbiem ir jāinformē būvvalde, iesniedzot paziņojumu par būvniecību. Noteikumi Nr.573 neparedz saņemt būvvaldes akceptu (piekrišanu) paziņojumā norādīto darbu veikšanai, kā arī neparedz būvvaldei pilnvarojumu iebilst pret saņemtajā paziņojumā norādītajiem būvdarbiem, jo šo būvdarbu tehniskās prasības, būvdarbu organizēšanas, veikšanas un kontroles kārtību nosaka energoapgādes komersants. Līdz ar to būvvaldē iesniedzamais paziņojums pilda informatīvu funkciju;
- 4.12. ne Elektrolīnijas demontēšanas būvdarbu laikā, ne arī pēc tam no Valmieras novada pašvaldības un minētās pašvaldības būvvaldes AS “Sadales tīkls” nav saņemts neviens lēmums ar norādījumiem par konstatētiem trūkumiem būvniecības procesā un to novēršanu. Līdz ar to AS “Sadales tīkls” prezumē, ka Valmieras novada pašvaldības būvvaldei nav iebildumu par būvniecības procesa tiesiskumu;
- 4.13. Iesniedzēja pieteikumu elektroenerģijas sadales sistēmas pieslēguma nodrošināšanai Objektam, kas iesniegts Regulatora 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai” noteiktajā kārtībā, AS “Sadales tīkls” saņēma 2021.gada 4.jūlijā.
5. Sniedzot papildu paskaidrojumus un pierādījumus saistībā ar ierosināto strīdu, Iesniedzēji 2022.gada 19.janvāra un 31.janvāra iesniegumos:

- 5.1. izteikuši iebildumu, ka strīda izskatīšanā netiek pieaicināta Valmieras novada pašvaldība, un aicinājuši strīda izskatīšanā ņemt vērā Valmieras novada pašvaldības 2021.gada 30.jūlija vēstulē Nr.5.1.3/21/336 sniegto informāciju;
 - 5.2. izteikuši viedokli, ka, demontējot Elektrolīniju, AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi Teritorijas attīstības plānošanas likumā un Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 8.punktā noteikto regulējumu;
 - 5.3. izteikuši viedokli, ka AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi Regulatora 2020.gada 28.maija lēmuma Nr.1/5 “Noteikumi par elektroenerģijas sadales sistēmas attīstības plānu” 5.punktā noteikto regulējumu;
 - 5.4. atkārtoti izteikuši viedokli, ka, demontējot Elektrolīniju, AS “Sadales tīkls” nav ievērojusi Enerģētikas likumā, Aizsargjoslu likumā un būvniecību reglamentējošajos tiesību aktos noteikto regulējumu, kā arī AS “Sadales tīkls” izsniegtās licences elektroenerģijas sadalei nosacījumus.
6. 2022.gada 10.februāra iesniegumā Iesniedzēji lūguši precizēt iepriekš izteiktos prasījumus, izsakot šādā redakcijā:
- 6.1. izskatīt AS “Sadales tīkls” rīcību, atzīt to par prettiesisku, tādēļ ka Elektrolīnijas demontāžas būvdarbi nav notikuši atbilstoši normatīvajiem aktiem, kā rezultātā ir iestājušās Iesniedzējiem nelabvēlīgas sekas, jo 2021.gada 31.martā ir iestājusies nepieciešamība un iespējamība atjaunot pieslēgumu Objektam, kurš nodrošināms no demontētās elektrolīnijas;
 - 6.2. uzlikt par pienākumu A/S „Sadales tīkls” saprātīgā, bet pēc iespējas īsākā termiņā atjaunot 0,4 kV elektrolīniju T 73023 Z-1 un pieslēguma vietu Objektā par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem, lai varētu nodrošināt elektrības pieslēguma realizāciju Objektam.
7. Sniedzot papildu paskaidrojumus un pierādījumus saistībā ar ierosināto strīdu, AS “Sadales tīkls” 2022.gada 20.janvāra vēstulē S-1887S/68S norādījusi, ka:
- 7.1. lēmumus par elektroenerģijas piegādē neizmantoto elektropārvades līniju demontāžu AS “Sadales tīkls” pieņem, ievērojot gan ārējos normatīvajos aktos noteikto tiesisko regulējumu, gan AS “Sadales tīkls” izstrādātās attiecīgo procesu vadlīnijas, tādējādi nodrošinot, ka analogiskās situācijās AS “Sadales tīkls” prakse ir vienāda;
 - 7.2. pienākumu atjaunot elektrolīnijas par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem apstākļos, ka tās demontētas, jo ilgstoši nav izmatotas elektroenerģijas piegādē, ir vērtējusi arī tiesa (Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 18.maija spriedums lietā Nr.C71284019, kas stājies spēkā 2020.gada 9.jūnijā), kura atzinusi, ka AS “Sadales tīkls” ir tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus par elektroenerģijas piegādē neizmantotu elektrolīniju demontēšanu un sistēmas operatoram nav pienākuma nodrošināt elektroapgādes atjaunošanu par saviem līdzekļiem.
8. Pašvaldība, atkārtoti izvērtējot AS “Sadales tīkls” iesniegtos dokumentus, 2022.gada 7.februāra vēstulē Nr.4.1.8.3/22/1269 sniegusi šādu informāciju:
- 8.1. Pašvaldībai un Valmieras novada būvvaldei atbilstoši Būvniecības likuma 18.panta otrajā daļā noteiktajam nav un nebija tiesiska pamata Elektrolīnijas demontēšanas darbus klasificēt kā patvaļīgu būvniecību. Šādos gadījumos būvvaldei demontējamo elektrolīniju objekti nav jāapseko un nav jāsniedz atzinums par būves pārbaudi. Informācija par Elektrolīnijas demontēšanas faktu tiek pieņemta zināšanai, bet apstāklis, ka AS “Sadales tīkls” dokumentāciju par Elektrolīnijas demontēšanu iesniedza pēc darbu veikšanas, neietekmē un nevar ietekmēt plānoto darbu izpildi;

- 8.2. AS “Sadales tīkls” paziņojumam par Elektrolīnijas demontāžu ir tikai informatīvs raksturs. AS “Sadales tīkls”, veicot Elektrolīnijas demontēšanas darbus Objektā, ir rīkojusies atbilstoši Noteikumu Nr.573 prasībām. Pašvaldībai un tās būvvaldei nav pamata AS “Sadales tīkls” veikto Elektrolīnijas demontāžu vērtēt kā tādu, kas būtu veikta, pārkāpjot normatīvo aktu noteikumus.
9. 2022.gada 14.februāra vēstulē Nr.4.1.8.3/22/1517 Pašvaldība lūgusi atlikt strīda izskatīšanu, jo Pašvaldība pieprasījusi Ekonomikas ministrijai un Būvniecības valsts kontroles birojam viedokli par apstākļiem, kas saistīti ar AS “Sadales tīkls” rīcību, demontējot Elektrolīniju.
10. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pantā pirmo daļu valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros.
11. Saskaņā ar likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” (turpmāk arī – Likums) noteikto:
- 11.1. šā likuma mērķis ir nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī veicināt attīstību un ekonomiski pamatotu konkurenci regulējamās nozarēs, nosakot sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas kārtību un tiesiskās attiecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā (1.pants);
- 11.2. valsts regulē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu kā komercdarbību enerģētikas, elektronisko sakaru, pasta, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, ūdenssaimniecības un depozīta iepakojuma apsaimniekošanas nozarēs (2.panta otrā daļa);
- 11.3. Regulators uzrauga, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā regulējamās nozarēs tiktu ievērots šis likums, kā arī regulējamo nozaru speciālie normatīvie akti (7.panta pirmā daļa);
- 11.4. Regulators kā ārpusstiesas instance šajā likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā izskata strīdus starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un lietotāju vai starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šā likuma vai regulējamās nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem (9.panta pirmās daļas 5.punkts un 32.panta pirmā daļa);
- 11.5. tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti, ja nozares speciālie normatīvie akti neparedz citus tarifu noteikšanas principus aktiem (20.panta pirmā daļa);
- 11.6. sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam licences darbības zonā jānodrošina sabiedriskie pakalpojumi pēc lietotāju un citu personu pamatota pieprasījuma, ja šā pakalpojumu sniedzēja finansiālās un objektu vai infrastruktūras tehniskās iespējas to pieļauj (24.panta pirmā daļa);
- 11.7. sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs var vienoties ar pieprasītāju, ka tas sedz ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu saistītos papildu izdevumus (24.panta ceturtdaļa).
12. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likumā noteikto:
- 12.1. elektroenerģijas sistēmu veido elektroenerģijas ražošanas iekārtas, pārvades un sadales sistēmas un elektroenerģijas patēriņa iekārtas, kas ir savstarpēji savienotas un nepieciešamas elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam. Sistēmas vadības un lietošanas kārtību un tirgus dalībnieku darbības nosaka Tīkla kodekss (4.pants);

- 12.2. sistēmas operators ir atbildīgs par elektroenerģijas plūsmu vadību pārvades vai sadales sistēmā (6.panta otrā daļa);
- 12.3. tirgus dalībniekam ir tiesības elektroenerģijas transportēšanai izmantot pārvades un sadales sistēmas par šajā likumā un likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” paredzētajā kārtībā noteiktajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem (5.panta otrā daļa);
- 12.4. sistēmas operatoram tā licences darbības zonā un termiņā ir pastāvīgas saistības nodrošināt sistēmas dalībniekiem nepieciešamo pieslēgumu attiecīgai sistēmai saskaņā ar regulatora noteiktajiem vienotiem sistēmas pieslēguma noteikumiem, ja sistēmas dalībnieks izpilda sistēmas operatora noteiktās tehniskās prasības pieslēguma ierīkošanai. Pieslēguma maksa atbilst pamatotām attiecīgā sistēmas pieslēguma ierīkošanas izmaksām (9.panta otrā daļa).
13. Saskaņā ar Enerģētikas likumā noteikto:
- 13.1. energoapgādes komersanta objekts ir energoapgādes komersantam piederoša vai tā lietošanā esoša manta (ēkas, būves, stacijas, iekārtas, ierīces, ietaises, tīkli, līnijas), kuru tieši izmanto energoapgādē (1.panta 8.punkts);
- 13.2. energoapgādes komersantam izsniegtajā licencē norāda energoapgādes komersanta pienākumu nodrošināt un uzturēt savus energoapgādes veikšanai nepieciešamos objektus, energoapgādes komersanta pienākumu plānveidīgi attīstīt savu darbību un piedalīties koordinētas un efektīvas energoapgādes plānošanā, nodrošināšanā un attīstīšanā (8.panta 4. un 7.punkts);
- 13.3. Energoapgādes komersantam ir tiesības veikt jebkura sava objekta pārbūvi vai atjaunošanu, savlaicīgi par to informējot zemes īpašnieku. Zemes īpašniekam pienākas vienreizēja samaksa saskaņā ar šā likuma 24.pantu, ja pārbūves rezultātā palielinās energoapgādes komersanta objekta vai aizsargjoslas ap vai gar šo objektu aizņemtā zemes platība. Zemes īpašnieks nevar liegt energoapgādes komersantam šajā daļā un šā likuma 19.panta 1.¹ daļā noteikto darbu veikšanu. Ja puses nevar vienoties par zemes īpašniekam izmaksājamo vienreizējo samaksu, jautājums par šo samaksu risināms tiesas ceļā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā darbu veikšanas laikā vai pēc to pabeigšanas (19.panta 1².daļa).
14. Saskaņā ar Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 2.panta otro daļu oficiālā publikācija ir publiski ticama un saistoša. Nevienš nevar aizbildināties ar oficiālajā izdevumā publicēto tiesību aktu vai oficiālo paziņojumu nezināšanu.
15. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra noteikumu Nr.50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.50) 102.punktu pēc lietotāja pieprasījuma sistēmas operators informē un konsultē lietotāju par pieslēguma izveidei nepieciešamo elektroietaišu ierīkošanas apjomiem un sagaidāmajām izbūves izmaksām, darbu organizācijas kārtību, kā arī par elektroenerģijas lietošanas, uzskaites, norēķinu un kvalitātes jautājumiem.
16. Saskaņā Regulatora 2018.gada 27.marta lēmumu Nr.1/7 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem” (turpmāk – Pieslēguma noteikumi) noteikto regulējumu:
- 16.1. lai sistēmai pieslēgtu jaunas elektroietaises vai mainītu esošā pieslēguma atļauto slodzi, sistēmas lietotājs iesniedz sistēmas operatoram pieteikumu pieslēguma ierīkošanai (..), norādot sistēmas operatoram nepieciešamo informāciju pieslēguma ierīkošanai (4.punkts);

- 16.2. sistēmas operators saskaņā ar noslēgto pieslēguma līgumu organizē pieslēguma ierīkošanu līdz elektroietaišu piederības robežai (24.punkts).
17. Pašvaldība 2022.gada 7.februāra vēstulē Nr.4.1.8.3/22/1269 norādījusi, ka nepilnvaros savu pārstāvi piedalīties Regulatora padomes sēdē, kurā tiks izskatīts strīds starp Iesniedzējiem un AS “Sadales tīkls”.
18. Iesniedzēji Regulatora padomes sēdē uzturēja izteiktos prasījumus. Iesniedzēji izteica viedokli par Valmieras novada pašvaldības rīcību, vērtējot Elektrolīnijas demontēšanas atbilstību būvniecību reglamentējošajos tiesību aktos noteiktajam regulējumam, atkārtoti norādīja uz šā lēmuma 1.7.4. un 5.2.apakšpunktā minēto normatīvo aktu pārkāpumiem, kā arī Valsts informāciju sistēmu likuma pārkāpumu AS “Sadales tīkls” darbībās, kas saistītas ar Elektrolīnijas demontēšanu. Iesniedzēju ieskatā:
- 18.1. Iesniedzēji nevarēja kļūt par elektroenerģijas lietotājiem Objektā līdz tā iegādes brīdim, jo vienošanas ar Objekta ēku potenciālo mantinieku neparedzēja šādu pilnvarojumu. Savukārt, ja Iesniedzēji būtu informēti par plānoto Elektrolīnijas demontēšanu, Iesniedzēji būtu raduši risinājumu, lai līgums par elektroenerģijas piegādi Objektam tiktu noslēgts;
- 18.2. pēc 2016.gada, kad elektroenerģijas piegāde Objektam jau bija pārtraukta, AS “Sadales tīkls” turpināja veikt darbības, kas saistītas ar Elektrolīnijas uzturēšanu. Līdz ar to, ievērojot veiktos ieguldījumus, AS “Sadales tīkls” nebija pamata demontēt Elektrolīniju;
- 18.3. pat, ja Regulatora kompetencē nav vērtēt jautājumus, kas saistīti ar būvniecības procesu Elektrolīnijas demontēšanas laikā, Regulatoram būtu jāvērtē jautājumus, kas saistīti ar to vai AS “Sadales tīkls” ir ievērojuši tiesību aktos noteikto pienākumu informēt zemes īpašnieku vai citas ieinteresētās personas par plānoto Elektrolīnijas demontēšanu;
- 18.4. AS “Sadales tīkls” norādītajā tiesas spriedumā (skat. šā lēmuma 7.2.apakšpunktu) tiesa nav vērtējusi AS “Sadales tīkls” rīcību apstākļos, kas būtu pielīdzināmi apstākļiem Regulatorā izskatāmajā strīdā.
19. AS “Sadales tīkls” pārstāvji Regulatora padomes sēdē, atsaucoties uz jau iepriekš rakstveidā sniegtiem argumentiem (skat. šā lēmuma 4. un 7.punktu), paskaidroja, ka, demontējot Elektrolīniju, AS “Sadales tīkls” nav pārkāpusi enerģētikas nozares speciālajos tiesību aktos noteikto regulējumu un licences nosacījumus. Atbildot uz Iesniedzēju apgalvojumiem par Elektrolīnijas uzturēšanas darbiem pēc 2016.gada, AS “Sadales tīkls” pārstāvji paskaidroja, ka būvdarbi, kas saistīti ar Elektrolīnijas vadu un balstu nomaiņu vai iztaisnošanu ir veikti 2008. un 2013.gadā. AS “Sadales tīkls” pārstāvji nevarēja apstiprināt vai noliegt citāda veida Elektrolīnijas uzturēšanas darbu, piemēram, trases tīrīšanas darbu veikšanu pēc 2016.gada, jo šādu darbu veikšana nav saistīta ar būvdarbiem un pārstāvjiem informācija par tiem nav pieejama strīda izskatīšanas brīdī Regulatora padome sēdē. Ievērojot, ka arī elektrolīniju demontēšana ir saistīta ar noteiktām izmaksām, AS “Sadales tīkls” nav pašmērķis nekavējoties vai īsā laikā pēc tam, kad elektroenerģijas lietošanas konkrētā objektā pārtraukta, demontēt elektrolīnijas. Lēmumus par elektrolīniju demontēšanu AS “Sadales tīkls” pieņem, izvērtējot šā lēmuma 4.3. un 4.4.apakšpunktos minētos faktorus.

Regulators secina:

20. Likuma 2.panta otrajā daļā un 7.panta pirmajā daļā ir noteikta Regulatora kompetence sabiedrisko pakalpojumu regulēšanā un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbības uzraudzībā. Atbilstoši minētajai kompetencei Likuma 9.panta pirmās daļas 5.punkts un

32.panta pirmā daļa noteic arī Regulatora kompetenci ārpustiesas strīdu izskatīšanā. No Iesniedzēju un AS “Sadales tīkls” sniegtās informācijas un argumentiem secināms, ka pušu viedokļi strīda jautājumā ir pretēji un izlīgumu starp pusēm nav iespējams panākt. Līdz ar to, ievērojot Likumā un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmajā daļā noteikto, strīdu starp Iesniedzējiem un AS “Sadales tīkls” Regulatoram ir pamats izskatīt, ciktāl tas saistīts ar Iesniedzēju un AS “Sadales tīkls” pienākumiem un tiesībām, kas izriet no Likumā, Enerģētikas likumā un Elektroenerģijas tirgus likumā, kā arī uz šo likumu pamata izdotajos normatīvajos aktos noteiktā regulējuma.

21. Enerģētikas likumā ir ietvertas tiesību normas, kas attiecas ne tikai uz Regulatora, bet arī Ministru kabineta, Ekonomikas ministrijas, pašvaldību un citu institūciju kompetenci. Enerģētikas likuma III nodaļā (18.–24.¹pants) “Nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi sakarā ar energoapgādes komersanta objektu atrašanos tajā” faktiski nav regulēti jautājumi, kas saistīti ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas tiesiskajām attiecībām, bet papildus citos tiesību aktos noteiktajam regulējumam noteikts regulējums, kas saistīts ar nekustamā īpašuma tiesību aprobežojumiem un būvniecības procesa saskaņošanu, ierīkojot, pārbūvējot vai atjaunojot energoapgādes komersanta objektus, kā arī noteikts regulējums, kas saistīts ar valstij stratēģiski svarīgiem energoapgādes objektiem. Ievērojot minēto, lai gan atbilstoši Likuma 7.panta pirmajai daļai Regulators uzrauga, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā regulējamās nozarēs tiktu ievēroti regulējamo nozaru speciālie normatīvie akti, AS “Sadales tīkls” rīcības atbilstību Enerģētikas likumam Regulatoram ir pamats vērtēt, ciktāl tā nav saistīta ar nekustamā īpašuma tiesību aprobežojumiem, būvniecības procesa saskaņošanu vai informēšanu par plānoto būvniecības procesu un citiem jautājumiem, kas attiecas uz citu valsts vai pašvaldību institūciju kompetenci.
22. Ievērojot Komerclikuma 3.pantā noteikto regulējumu, veicot komercdarbību, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam ir jāievēro ne tikai Likumā un enerģētikas nozares speciālajos tiesību aktos noteiktais regulējums, bet arī citos tiesību aktos noteiktais regulējums, kas reglamentē subjektu tiesiskās attiecības dažādās jomās, bet tieši nav saistīts ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu un lietošanu. Konkrēto jomu (nozari) reglamentējošajos tiesību aktos ir noteiktas valsts vai pašvaldību institūcijas, kuru kompetencē ir uzraudzīt subjektu rīcības atbilstību attiecīgās nozares regulējumam un nepieciešamības gadījumā pieņemt lēmumus, lai nodrošinātu subjektu rīcības tiesiskumu. Noteiktos gadījumos subjektu tiesības, pienākumus un rīcības atbilstību tiesību aktos noteiktajam regulējumam var izvērtēt tikai tiesa.
23. Būvniecības likumā, Aizsargjoslu likumā, Teritorijas attīstības plānošanas likumā, Valsts informāciju sistēmu likumā un uz šo likumu pamata izdotajos tiesību aktos Regulatora kompetence nav noteikta. Tātad, lai gan AS “Sadales tīkls” ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu, arī strīdu izskatīšanas ietvaros Regulatoram nav tiesiska pamata pieņemt AS “Sadales tīkls” un Iesniedzējiem saistošus lēmumus saistībā ar šajos tiesību aktos noteikto regulējumu, jo Regulators neuzrauga AS “Sadales tīkls” rīcības atbilstību minētajam regulējumam. Līdz ar to Regulatoram nav pamata vērtēt Iesniedzēju argumentus, kas saistīti ar AS “Sadales tīkls” rīcības atbilstību iepriekš minētajos tiesību aktos noteiktajam regulējumam, tostarp atbilstību šā lēmuma 1.7.4. un 5.2.apakšpunktā minētajām tiesību normām.
24. Saskaņā ar Likuma 24.panta pirmo daļu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam licences darbības zonā jānodrošina sabiedriskie pakalpojumi pēc lietotāju un citu personu pamatota

pieprasījuma. No AS “Sadales tīkls” un Iesniedzēju sniegtās informācijas secināms, ka laikā no 2016.gada septembra līdz brīdim, kad AS “Sadales tīkls” demontēja Elektrolīniju, neviena persona nebija pieprasījusi nodrošināt elektroenerģijas piegādi Objektam.

25. Saskaņā ar Enerģētikas likuma 1.panta 43.punktu un Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta pirmo daļu elektroenerģijas sistēmu veido energoapgādes komersanta īpašumā vai lietošanā esoši pārvades un sadales tīkli, palīgobjekti, priekšmeti un cita manta, kas nepieciešama elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam. Atbilstoši Enerģētikas likuma 8.panta 7.punktam un 2021.gada 10.jūnijā izsniegtās licences Nr.E13017/10¹ (turpmāk – Licence) 4.punktam AS “Sadales tīkls” ir pienākums nodrošināt un uzturēt savus energoapgādes veikšanai nepieciešamos objektus. Lietotāju vai citu personu (potenciālo lietotāju) pamatota pieprasījuma neesamības dēļ Elektrolīnija vairāk nekā četrus gadus netika izmantota elektroenerģijas sadales pakalpojumu nodrošināšanai. Tātad laikā, kad AS “Sadales tīkls” pieņēma lēmumu par Elektrolīnijas demontēšanu, Elektrolīniju vairs nebija pamata uzskatīt par energoapgādes veikšanai nepieciešamu objektu. Šādos apstākļos, izvērtējot Elektrolīnijas tehnisko stāvokli, AS “Sadales tīkls” nebija tehniska pamata un nepieciešamības turpināt uzturēt Elektrolīniju. Līdz ar to Elektrolīnijas demontēšanu nav pamata uzskatīt par Licence 4.punkta pārkāpumu.
26. Atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 5.panta otrajai daļai un 20.pantam sadales sistēmas operatora līdzekļus veido elektroenerģijas lietotāju ikmēneša maksājumi par elektroenerģijas sadales pakalpojumu, kas jāveic saskaņā ar Regulatora apstiprinātiem elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem. Šos līdzekļus sistēmas operators izmanto esošās infrastruktūras uzturēšanai, apkalošanai, atjaunošanai un modernizācijai. Aprēķinot sadales sistēmas pakalpojumu tarifus, AS “Sadales tīkls” tarifu aprēķinā ir pamats ietvert sistēmas ekspluatācijas izmaksas, kas ietver arī sistēmas operatora īpašuma uzturēšanai nepieciešamo energoapgādes objektu, tajā skaitā elektrolīniju, ekspluatācijas remontu izmaksas².
27. Ievērojot minēto regulējumu, ja sistēmas operators turpinātu uzturēt elektrolīnijas un citus energoapgādes komersanta objektus, kuri ilgstoši netiek izmantoti elektroenerģijas piegādē nevienam lietotājam, šādu objektu uzturēšanas izmaksas tomēr būtu jāiekļauj elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem. Tātad šādas izmaksas ar tarifu maksājumiem faktiski segtu tie elektroenerģijas lietotāji, kuri pastāvīgi lieto elektroenerģiju AS “Sadales tīkls” sadales sistēmai pieslēgtajos objektos. Turklāt ilgstoši neizmanto tu elektrolīniju uzturēšana ne tikai liegtu AS “Sadales tīkls” no tarifu maksājumiem iegūtos līdzekļus pilnībā izmantot sadales sistēmas pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanai, pakalpojumu kvalitātes, drošuma un sistēmas efektivitātes uzlabošanai, bet noteiktos apstākļos, pieaugot materiālu, darbspēka un citām izmaksām, tas būtu arī pamats lielākai sadales sistēmas pakalpojumu tarifu palielināšanai. Tātad šādā gadījumā elektroenerģijas piegādes izmaksas pieaugtu visiem lietotājiem. Šāda situācija būtu pretrunā Likuma un Elektroenerģijas tirgus likuma mērķiem, jo lietotājiem, kuri pastāvīgi lieto elektroenerģiju, nav jāsedz tādu sadales sistēmas infrastruktūras objektu, kas pieprasījuma neesamības dēļ ilgstoši netiek un,

1

https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/editor/ED/Elektroenerģija/SO%20licences/Licence_ST_atkartoti_E13017_10_10.06.2021_0.pdf

² Regulatora 2011.gada 15.decembra lēmuma Nr.1/32 “Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” 15., 19., 34. un 38.punkts

iespējams, nekad netiks izmantoti elektroenerģijas piegādei, uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas. Līdz ar to AS “Sadales tīkls” nebija arī ekonomiska pamata turpināt uzturēt Elektrolīniju.

28. Saskaņā ar Komerclikuma 4.panta trešo daļu likumā var būt noteikta atsevišķu veidu komercdarbība, kuras veikšanai nepieciešama atļauja (licence) vai arī kuru drīkst veikt komersants atbilstoši likumā noteiktajām prasībām. Tomēr atbilstoši Komerclikuma 1.pantam šāda komercdarbība jebkurā gadījumā ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru komersants veic patstāvīgi. Minētais attiecas arī uz komercdarbību enerģētikas nozarē. Līdz ar to, lai gan Regulators uzrauga sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbības atbilstību Likumam un regulējamo nozaru speciālajiem normatīvajiem aktiem, ievērojot Komerclikuma, Enerģētikas likuma un Elektroenerģijas tirgus likuma regulējumu, kā arī AS “Sadales tīkls” izsniegtās Licences noteikumus, lēmumus par konkrētu elektroenerģijas sadales sistēmas objektu ierīkošanu, rekonstrukciju vai demontēšanu AS “Sadales tīkls” pieņem patstāvīgi. Tātad, lai nodrošinātu efektīvu sadales sistēmas darbību, kā arī sadales sistēmas pakalpojumu tarifu atbilstību pamatotām izmaksām, AS “Sadales tīkls” ir tiesības un arī pienākums patstāvīgi izvērtēt ilgstoši neizmantotu elektrolīniju uzturēšanu un patstāvīgi pieņemt lēmumus saistībā ar šādu energoapgādes objektu turpmāku izmantošanu vai demontēšanu.
29. Ievērojot šā lēmuma 24.–28.punktā minētos apsvērumus, AS “Sadales tīkls” bija tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumu par Elektrolīnijas demontēšanu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā to demontēt. Līdz ar to Regulatora kompetences ietvaros nav pamata atzīt par prettiesisku AS “Sadales tīkls” rīcību, kas saistīta ar Elektrolīnijas demontēšanu.
30. Likums un enerģētikas nozares speciālie tiesību akti neparedz esošo vai potenciālo elektroenerģijas lietotāju tiesības pieprasīt sistēmas operatoram ierīkot vai atjaunot konkrētus energoapgādes objektus, tostarp elektrolīnijas, jo atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajām funkcijām un Licences nosacījumiem elektroenerģijas sadales sistēmas tehnisko risinājumu izvēlas un nodrošina sadales sistēmas operators (AS “Sadales tīkls”). Saskaņā ar Likuma 24.panta pirmo daļu un Elektroenerģijas tirgus likuma 9.panta otro daļu esošajiem vai potenciālajiem elektroenerģijas lietotājiem ir tiesības pieprasīt konkrēta objekta pieslēgšanu elektroenerģijas sistēmai, kas ir priekšnoteikums lietotāja iespējai izmantot elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus. Sadales sistēmas operatoram ir pienākums tiesību aktos noteiktajā kārtībā nodrošināt šādu pieslēgumu, ja lietotājs izpilda sistēmas operatora noteiktās tehniskās prasības pieslēguma ierīkošanai. Ievērojot minēto un apstākli, ka Objekts kopš 2016.gada nav pieslēgts elektroenerģijas sistēmai, Iesniedzēju prasījums uzlikt AS “Sadales tīkls” pienākumu saprātīgā, bet pēc iespējas īsākā termiņā atjaunot Elektrolīniju par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem faktiski jāvērtē kā prasījums nodrošināt Objekta pieslēgumu AS “Sadales tīkls” sadales sistēmai par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem.
31. Saskaņā ar Iesniedzēju sniegto informāciju 2018.gadā Iesniedzēji vienojušies ar Objekta ēku potenciālo mantinieku (vēlāk pārdevēju), ka pēc mantojuma dokumentu juridiskas sakārtošanas Iesniedzējiem būs iespēja nopirkt ēkas ar elektrības pieslēgumu. Abām vienošanās pusēm bija zināms, ka uz vienošanās brīdi elektroenerģijas piegāde Objektam ir pārtraukta. No minētā izriet, ka vienošanās ietvaros Objekta pārdevējam bija jāveic nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu, ka uz Objekta ēku pārdošanas brīdi tās būs pieslēgtas elektroenerģijas sistēmai un Iesniedzējiem būs iespēja lietot elektroenerģiju. Tomēr no lietas apstākļiem secināms, ka līdz Objekta pirkuma brīdim Objekta pārdevējs

nebija pieprasījis AS “Sadales tīkls” atjaunot elektroenerģijas piegādi Objektam, bet tas nav bijis šķērslis, lai Iesniedzēji noslēgtu Objekta pirkuma līgumu, nepieprasot pārdevējam nodrošināt elektroenerģijas piegādi.

32. No Iesniedzēju sniegtās informācijas secināms, ka, slēdzot minēto vienošanos, Iesniedzēji ar Objekta ēku potenciālo mantinieku ir apsprieduši arī jautājumus, kas saistīti ar elektroenerģijas lietošanu Objektā un līdz Objekta ēku pirkuma–pārdevuma brīdim Objekts nodots Iesniedzēju uzraudzībā. Līdz ar to par savstarpēji pretrunīgiem uzskatāmi Iesniedzēju argumenti (skat. šā lēmuma 18.1.apakšpunktu), kuros no vienas puses apgalvots, ka Iesniedzējiem it kā nebija iespēju pieprasīt atjaunot elektroenerģijas piegādi objektam, bet no otras puses norādīts, ka gadījumā, ja Iesniedzējiem būtu zināms par iespējamo Elektrolīnijas demontēšanu, Iesniedzēji būtu raduši risinājumu, lai līgums par elektroenerģijas piegādi Objektam tiktu noslēgts. Turklāt, lai gan elektroenerģijas nozares normatīvie akti to neliedza, neviena no vienošanās pusēm nav uzņēmusies tiesību aktos noteiktos elektroenerģijas lietotāja pienākumus un tiesības, jo Iesniedzējiem konkrētajā brīdī nav bijusi nepieciešamība lietot elektroenerģiju Objektā. Tātad nepamatots ir Iesniedzēju viedoklis par to, ka Iesniedzēji vai Objekta pārdevējs nevarēja kļūt par elektroenerģijas lietotājiem Objektā līdz tā pārdošanas brīdim.
33. Likumā un enerģētikas nozares speciālajos tiesību aktos noteiktais regulējums attiecas ne tikai uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, bet nosaka arī esošo un potenciālo elektroenerģijas lietotāju tiesības un pienākumus. Līdz ar to, ievērojot pietiekamu rūpību un Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 2.panta otro daļu, lai nodrošinātu normatīvajiem aktiem atbilstošu elektroenerģijas piegādes risinājumu, kas vislabāk atbilst arī lietotāju tiesiskajām interesēm, potenciālajiem elektroenerģijas lietotājiem (Iesniedzējiem) savlaicīgi jāiepazīstas ar tiesību aktos noteikto regulējumu, jāizvērtē faktiskie apstākļi, kā arī jāsadarbjas ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju – sadales sistēmas operatoru (AS “Sadales tīkls”).
34. Saskaņā ar Noteikumu Nr.50 102.punktu, lai noskaidrotu iespējas lietot elektroenerģiju konkrētā objektā, jebkurai ieinteresētajai personai jebkurā laikā ir iespēja pieprasīt informāciju vai konsultēties ar AS “Sadales tīkls” par jautājumiem, kas saistīti ar elektroenerģijas piegādi attiecīgajam objektam, pat ja objekts nav pieslēgts elektroenerģijas sistēmai. No Iesniedzēju un AS “Sadales tīkls” sniegtās informācijas nav konstatējams, ka periodā, kopš elektroenerģijas piegāde Objektam pārtraukta (2016.gads), Iesniedzēji vai citas personas jebkad būtu pieprasījušas AS “Sadales tīkls” informāciju vai konsultāciju saistībā ar iespējām lietot elektroenerģiju Objektā.
35. Likuma 24.pants, Elektroenerģijas tirgus likuma 9.panta otrā daļa un Pieslēguma noteikumu 4.punkts noteic sistēmas operatora pienākumu veikt darbības, kas saistītas konkrēta objekta pieslēgšanu elektroenerģijas sistēmai, tikai tad, ja saņemts attiecīgs lietotāja pieprasījums. Normatīvajos aktos nav ietvertas tiesību normas, kas personām, kuras nav elektroenerģijas lietotāji konkrētā objektā un nav izteikušas vēlmi par tādiem kļūt, dotu palāvību, ka šādām personām būs iespēja jebkurā laikā uzsākt elektroenerģijas lietošanu to izvēlētajā objektā tikai tādēļ, ka attiecīgais objekts jebkad iepriekš ir bijis pieslēgts elektroenerģijas sistēmai.
36. Saskaņā ar Regulatora lēmumiem Nr.73 un Nr.172 “Par akciju sabiedrības “Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifiem”, kas pieņemti attiecīgi 2016.gada 5.maijā un 2019.gada 27.novembrī, elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojuma diferencētie tarifi mājssaimniecību lietotājiem ietver ne tikai maksu par elektroenerģijas

piegādi (EUR/kWh), bet arī maksu par pieslēguma nodrošināšanu (EUR/gadā). Maksa par pieslēguma nodrošināšanu lietotājam jāmaksā arī, ja elektroenerģija konkrētajā objektā vispār netiek lietota. Līdz ar to, ja neviena ieinteresētā persona attiecībā uz konkrētu objektu ilgstoši nav uzņēmusies elektroenerģijas lietotāja saistības un neveic maksājumus par attiecīgā pieslēguma nodrošināšanu, šādām personām nav pamata paļauties, ka sistēmas operators turpinās uzturēt infrastruktūru, kas iepriekš izmantota elektroenerģijas piegādē attiecīgajam objektam (skat. šā lēmuma 26. un 27.punktu).

37. Saskaņā ar Likuma 24.panta pirmo daļu sabiedriskie pakalpojumi jānodrošina pēc lietotāju vai citu personu pamatota pieprasījuma, ja attiecīgā pakalpojumu sniedzēja finansiālās un objektu vai infrastruktūras tehniskās iespējas to pieļauj. Atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs var vienoties ar pieprasītāju, ka tas sedz ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu saistītos papildu izdevumus. Elektroenerģijas tirgus likuma 9.panta otrajā daļā, nosakot sistēmas operatora saistības nodrošināt sistēmas dalībniekiem nepieciešamo pieslēgumu attiecīgai sistēmai, likumdevējs vienlaikus noteicis, ka pieslēguma maksa atbilst pamatotām attiecīgā sistēmas pieslēguma ierīkošanas izmaksām. Tātad minētajā tiesību normā ir noteikts potenciālo elektroenerģijas lietotāju pienākums segt ar elektroenerģijas sadales pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu saistītos papildu izdevumus. Līdz ar to apstākļos, kad vairs nepastāv infrastruktūra, kas iepriekš izmantota elektroenerģijas piegādē konkrētam objektam, sistēmas operatoram nav pienākuma par saviem līdzekļiem atjaunot vai ierīkot infrastruktūru (pieslēgumu), kas izmantota elektroenerģijas piegādē attiecīgajam objektam laikā, kad elektroenerģija objektā tika lietota.
38. Gan laikā, kad Iesniedzēji apsvēra Objekta iegādāšanos (2018.gada augusts), gan turpmākajos gados, kad Objekta pirkumā–pārdošanā ieinteresētās personas kārtoja dokumentus, kas nepieciešami Objekta īpašuma tiesību maiņai, speciālais regulējums par kārtību, kādā sistēmas operators nodrošina elektroenerģijas lietotāju objektu pieslēgšanu elektroenerģijas sistēmai, bija noteikts Pieslēguma noteikumos. Atbilstoši Pieslēguma noteikumiem, lai sistēmai pieslēgtu jaunas elektroietāises, sistēmas lietotājs iesniedz sistēmas operatoram pieteikumu pieslēguma ierīkošanai. Šādu pieteikumu vairāk nekā četru gadu laikā no brīža, kad elektroenerģijas piegāde Objektam pārtraukta, līdz brīdim, kad Elektrolīnija tika demontēta, bija iespēja iesniegt jebkurai personai, tostarp Iesniedzējiem. Tomēr pieteikumu nodrošināt Objekta pieslēgšanu elektroenerģijas sadales sistēmai Iesniedzēji AS “Sadales tīkls” iesnieguši tikai 2021.gada 4.jūlijā – laikā, kad Elektrolīnija jau bija demontēta. Līdz ar to pašreizējos apstākļos Objektam nepieciešamo pieslēgumu AS “Sadales tīkls” ir pienākums nodrošināt Regulatora 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai” noteiktajā kārtībā. Tātad pretēji Iesniedzēju norādītājam, apstākli, ka AS “Sadales tīkls” nenodrošina Objektam nepieciešamo pieslēgumu par sistēmas operatora līdzekļiem, nav pamata uzskatīt par Elektroenerģijas tirgus likuma 9.panta otrās daļas pārkāpumu.
39. Ņemot vērā šā lēmuma 30.–38.punktā minētos apsvērumus, Iesniedzējiem nebija pamata paļauties, ka brīdī, kad Iesniedzēji kļuva par Objekta īpašniekiem, AS “Sadales tīkls” infrastruktūras tehniskās iespējas būs tādas, kas pieļauj iespēju uzsākt elektroenerģijas piegādi Objektam Iesniedzēju izvēlētajā laikā un kārtībā. Regulatora ieskatā, ievērojot pietiekamu rūpību, Iesniedzējiem jau 2018.gadā, apsverot jautājumu par Objekta iegādi, bija pamats un iespēja iepazīties ar tiesību aktos noteikto regulējumu. Arī turpmākajā laikā, kad tika kārtoti dokumenti, kas nepieciešami, lai notiktu Objekta īpašnieku maiņa, Iesniedzējiem bija iespēja konsultēties ar AS “Sadales tīkls” par iespēju atjaunot

elektroenerģijas piegādi Objektam, tostarp nosacījumiem, kas būtu jāņem vērā, ja elektroenerģijas lietošanu Objektā Iesniedzēji vēlas uzsākt tikai pēc tam, kad Objekts būs kļuvis par Iesniedzēju īpašumu. Līdz ar to, izvērtējot faktiskos apstākļus un AS “Sadales tīkls” sniegto informāciju, patstāvīgi vai vienojoties ar Objekta faktisko valdītāju (pārdevēju) Iesniedzējiem bija iespēja veikt darbības, kas nepieciešamas, lai pēc Objekta iegādes Iesniedzējiem būtu iespēja Objektā lietot elektroenerģiju.

40. Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulatoram nav pamata pieņemt lēmumu, ar kuru AS “Sadales tīkls” tiek noteikts pienākums atjaunot Elektrolīniju un nodrošināt Objekta pieslēgšanu elektroenerģijas sadales sistēmai par AS “Sadales tīkls” līdzekļiem.

41. Izvērtējot citus Iesniedzēju iebildumus Regulators secina:

41.1. saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu Tīkla kodekss nosaka sistēmas vadības un lietošanas kārtību un tirgus dalībnieku darbības. Tīkla kodekss attiecas uz pārvades un sadales sistēmu operatoriem, kā arī elektroenerģijas ražotājiem un elektroenerģijas lietotājiem, kuru objekti ir pieslēgti elektroenerģijas sistēmai vai kuri izteikuši vēlmi tos pieslēgt un kuru darbības var būtiski ietekmēt elektroenerģijas sistēmas darbību. Objekts nav uzskatāms par tādu, kura pieslēgšana elektroenerģijas sistēmai varētu būtiski ietekmēt tās darbību. Turklāt Iesniedzēji, ciktāl tas attiecas uz elektroenerģijas piegādi Objektam laikā līdz Elektrolīnijas demontēšanai, nebija ne elektroenerģijas sistēmas, ne elektroenerģijas tirgus dalībnieki un nebija izteikuši vēlmi par tādiem kļūt. Līdz ar to nepamatots ir Iesniedzēju iebildums par to, ka, demontējot Elektrolīniju, AS “Sadales tīkls” būtu pārkāpusi Tīkla kodeksā noteikto regulējumu;

41.2. Enerģētikas likuma 19.panta 1².daļas pirmais teikums noteic energoapgādes komersanta tiesības veikt jebkura sava objekta pārbūvi vai atjaunošanu, savlaicīgi par to informējot zemes īpašnieku. Minētais teikums kopā ar pārējiem Enerģētikas likuma 19.panta 1².daļas teikumiem reglamentē tiesiskās attiecības starp energoapgādes komersantu un zemes īpašnieku, kas saistītas ar turpmāko būvniecības procesu, lai veiktu uz īpašnieka zemes esošo energoapgādes objektu pārbūvi vai atjaunošanu, nevis tiesiskās attiecības starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un lietotāju vai potenciālo elektroenerģijas lietotāju. Ievērojot minēto, kā arī šā lēmuma 20. un 21.punktā minētos apsvērumus, nepamatos ir Iesniedzēju viedoklis, ka Regulatora kompetencē būtu vērtēt AS “Sadales tīkls” rīcības atbilstību Enerģētikas likuma 19.panta 1².daļai, tostarp šīs daļas pirmajam teikumam;

41.3. Regulatora 2020.gada 28.maija lēmums Nr.1/5 “Noteikumi par elektroenerģijas sadales sistēmas attīstības plānu” ietver regulējumu attiecībā uz to, kādā veidā sadales sistēmas operators sagatavo un iesniedz Regulatoram elektroenerģijas sadales sistēmas attīstības 10 gadu plānu (turpmāk – Plāns). Minētie noteikumi neuzliek sistēmas operatoram saistības attiecībā pret lietotājiem. Pirmo AS “Sadales tīkls” izstrādāto Plānu, kas attiecas uz laika periodu no 2022.gada līdz 2031.gadam, Regulators apstiprināja ar 2021.gada 23.septembra lēmumu Nr.101 “Par elektroenerģijas sadales sistēmas attīstības plānu”. Tātad minētais lēmums pieņemts pēc Elektrolīnijas demontēšanas. Ievērojot minēto, pretēji Iesniedzēju norādītajam, Elektrolīnijas demontēšanas laikā AS “Sadales tīkls” nemaz nevarēja rīkoties neatbilstoši noteikumiem, kas reglamentē Plāna sagatavošanu, un neatbilstoši Plānam, kas nebija apstiprināts;

41.4. ievērojot, ka savas kompetences ietvaros Regulators nav konstatējis normatīvo aktu pārkāpumus AS “Sadales tīkls” darbībās, kas saistītas ar Elektrolīnijas demontēšanu, kā arī šā lēmuma 25., 27.punktā un 41.3.apakšpunktā minētos apsvērumus, nepamatoti ir Iesniedzēju iebildumi par AS “Sadales tīkls” rīcības neatbilstību Licences 1., 4. un 6.punkta nosacījumiem.

Nemot vērā visu iepriekš minēto un pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 5.punktu, 32.panta pirmo un piekto daļu, 35.¹pantu, 35.⁴panta pirmo un trešo daļu,

padome nolemj:

noraidīt Iesniedzēju prasījumus.

Saskaņā ar likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 35.⁴panta ceturto daļu, ja strīdā iesaistītā puse nav apmierināta ar Regulatora lēmumu par strīda izskatīšanu, tā ar prasības pieteikumu par strīda priekšmetu ir tiesīga vērsties tiesā vai šķīrējtiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā 30 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par strīda izskatīšanu, un tiesa vai šķīrējtiesa šādu strīdu izskata pēc būtības.

Lēmums stājas likumīgā spēkā atbilstoši likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 35.⁴panta sestajā un septītajā daļā noteiktajam.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU